

Nr 329.

Av herr **Nordström** i Kramfors **m. fl.**, om viss ändring i gällande grunder för erhållande av blindhetsersättning.

Frågan om statligt stöd till blinda är en fråga, som upprepade gånger varit föremål för riksdagens behandling, och senast vid föregående års riksdag beslöts om en allsidig och förutsättningslös utredning för en förbättring av utgående blindhetsersättning.

I en den 23 december 1938 dagtecknad promemoria har pensionsstyrelsen till socialdepartementet överlämnat förslag till förordning om blindhetsersättning.

Regeringen har ingenting sagt, huruvida förslag till riksdagen är att vänta i anledning av den föreliggande utredningen, varför vi anse det påkallat att riksdagen redan nu upptager till prövning frågan om själva grunderna för blindhetsersättningens erhållande.

Detta är så mycket mera nödvändigt som den genomförda utredningen icke berört frågan om vilka som äro berättigade till blindhetsersättning.

I förordningen av den 20 april 1934 (nr 105) om blindhetsersättning stadgas i 1 § följande:

»Den, som saknar synförmåga eller vars synförmåga, sedan ljusbrytningsfel rättats, är så nedsatt att han saknar ledsyn, anses i denna förordning som blind . . .»

I praktiken har detta tolkats på ett sådant sätt, att en stor del av dem, som faktiskt äro att anse såsom blinda, ändock inte kommer i åtnjutande av blindhetsersättning. I verkligheten krävs ju för erhållande av blindhetsersättning, att synförmågan skall understiga två sextiondedelar. De, som komma över denna norm, om också bara med någon liten del av en sextiondedel, kunna inte komma i åtnjutande av ersättningen i fråga.

Sålunda har helt nyligen ett fall inträffat, då en person, vars synförmåga av läkaren ansågs vara två och en halv sextiondedelar, förnekats rätten att erhålla den lagstadgade blindhetsersättningen. Detta trots att vederbörande varit intagen på blindskolan för utbildning och sålunda betraktas som blind. Särskilt anmärkningsvärt är ju också, att de vars synförmåga är nedsatt till 1, 2 eller 3 tiondelar kunna bli intagna på skolor för blindundervisning och alltså betraktas som blinda men trots detta bli utestängda från blindhetsersättning.

I och med att riksdagen tidigare förkastat behovsprincipen för erhållande av blindhetsersättning och i stället fastställt, att denna ersättning vore att betrakta såsom en lytesersättning, innebär detta, att ersättningen är en direkt kompensation för den nedsättning i arbetskapacitet, som alla blinda ha att räkna med. För såvitt detta är gällande för de absolut blinda, tor-

de det otvivelaktigt också gälla alla dem, som ha sin syn så nedsatt, att de icke kunna erhålla arbete i öppna marknaden för sin försörjning. Det går näppeligen att hävda, att de vars synförmåga endast utgör 2 eller t. o. m. 3 tiondelar skulle ha några större förutsättningar till arbete i öppna marknaden, och deras arbetskapacitet torde lida lika stort avbräck också vad det gäller de speciella yrken som blindhetsundervisningen ger. Det har tidigare framhållits att försäljningen av de blindas alster skulle vara lättare för dem som själva kunna ledsaga sig på främmande ort, men enligt vad många av de blinda själva framhålla så är detta ingen fördel, då det tar nära dubbel så lång tid för dessa s. k. halvblinda än om de ha en fullt seende försäljare som avyttrar deras alster.

Dessa s. k. halvblinda stå praktiskt taget i samma förtvivalade belägenhet som sina helt blinda kamrater, varför rättvisan kräver att också de erhålla blindhetsersättning. Enligt vår mening bör blindhetsersättning utgå till den, som saknar synförmåga, den som genomgått blindskola eller den vars synförmåga är så nedsatt, att allvarligt hinder föreligger för erhållande av arbete i öppna marknaden eller vars försörjningsförhållanden kunna jämföras med de helt blindas.

I § 2 mom. d i förordningen, som ovan nämnts, sägs, att den som blivit blind efter fyllda 60 år är undantagen från blindhetsersättning. Detta kan inte heller betraktas såsom rättvist, alldenstund dessa blinda ju inte heller falla under den allmänna folkpensionens område och därifrån kunna erhålla något bidrag, då rätt till folkpension inträder först vid fyllda 67 år. Det torde utan vidare vara klart, att det också ställer sig oerhört mycket svårare för sådana vilkas blindhet uppkommit efter fyllda 60 år att tillägna sig utbildning i något speciellt för blinda lämpat yrke, vadan för dem endast återstår att leva av nådesmulor från fattigvården.

Utän hinder av att ovannämnda utredning och förslag till förordning om blindhetsersättning kan komma att behandlas av årets riksdag anse vi de av oss ovan anförda frågorna redan nu böra vinna riksdagens beaktande, varför vi hemställa,

att riksdagen för sin del ville besluta sådana ändrade grunder för blindhetsersättningens erhållande att de av oss ovan angivna synpunkterna vinna beaktande.

Stockholm i januari 1939.

Axel Nordström.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.

K. E. Senander.